- Tema mångfald **sid 3-4**
- Q på turné **sid 7-8**
- Länsbevakning Jämtland **sid 12-13**

Nr 5 Okt 2010

Kultur SMoCKAN

Utgiven av Sveriges Musik- & Kulturskoleråd – SMoK

- Kompetens – inte ursprung **sid 14-15**
- Ny avhandling **sid 16-17**
- Nisse Landgren **sid 18-19**

SLAGKRAFTIG KULTURTIDNING

Ledaren

Pandemin har slagit till

Det är en helt vanlig eftermiddag och kväll på den kulturskola jag arbetar. I den stora aulan repeterar en av våra vuxenkörer. Ungefär 50 deltagare i en blandad kör träffas varje vecka för att sjunga bort all stress och ibland besvikelser som den gångna veckan har fört med sig. I rummet alldeles intill hör jag några klarinettelever som med entusiasm griper sig an att hitta nya toner på sitt instrument. En promenad på 50 meter tar mig till det hus där bland annat vår teaterverksamhet håller till. Genom dörren kan jag höra hur repliker levereras med tydlighet och inlevelse.

Detta är inget unikt i Sverige. I nästan alla kommuner pågår liknande verksamheter. Dag efter dag, vecka efter vecka och år efter år.

Vad är det egentligen som sker i alla dessa möten mellan barn, ungdomar och vuxna? Självfallet förmedlas en massa kunskaper och erfarenheter, drömmar uppfylls och drömmar brister. Men framförallt pågår ett gigantiskt vaccinationsprojekt. Ett projekt mot den pandemi som flyger fram över Europa. En pandemi långt värre än fågel- och svininfluensa tillsammans – nämligen främlingsfientlighet!

I samband med valet blev det alldeles tydligt och bekräftat. Smittan har definitivt nått till Sveriges musik- och kulturskolor är den enda och totala lösningen på det samhällsproblem som tar sig uttryck som främlingsfientlighet. Men jag är fullt övertygad om att kultur förenar och bygger broar mellan människor likväl som mellan nationer och religioner.

Alla som haft förmånen att delta i exempelvis en orkester, teatergrupp eller kör vet att en av de allra största lärdomarna för deltagarna är hur förmågan att samarbeta, lyssna och bli en del i den sammanhållna organism som gruppen till slut blir är påtaglig och stark.

Jag vill till och med påstå att kulturutövandet är unikt i sin förmåga att föra människor närmare varandra. Det estetiska uttrycket i sig väcker känslor och därmed beteenden som främjar mänsklig samvaro. Därtill stärks individernas självkänsla vilket ger mod. Mod att ta ställning och argumentera för sina åsikter.

Med detta som bakgrund finns inget annat val för politiker på såväl lokal, regional som nationell nivå än att stärka kultursatsningarna. Verktygen finns redan på plats i form av musik- och kulturskolorna där den första insatsen är att ta emot alla barn och ungdomar som idag hamnar i väntelistor – helt oansvarigt av de kommunala politikerna att avstå från den enkla och förhållandevis otroligt billiga åtgärden. En andra åtgärd är att stärka de kulturföreningar som finns i landet. Se till att där bildas nya körer, teatergrupper, rollspelsgrupper eller var intresset finns – även detta mycket billig åtgärd då det ideella arbetet är stort.

Ungdomsskolan är av naturliga skäl en av de viktigaste vaccinationscentralerna. Stärk de estetiska ämnena i skolan! Låt barnen utveckla empati, kunskap och sin inre styrka med hjälp av den högra kreativa hjärnhalvan.

Pandemin är här – vaccinet finns – det är dags att öppna vaccinationscentralerna på allvar!

Per Sjöberg,
ordf. SMoK

INNEHÅLL

Ledare 2
Tema mångkultur 3-4
Våga Visa.....6
Q-handbok på turné 7-8
Puffimok 9
Krönika Tobias Nielsen.....11
Länsbevakning: Jämtland.....12-13
Folkmusiken under lupp 14-15
Ylva Hofvander Trulsson 16-17
Ambassadör Landgren 18-19
Läsvärt 20
Porträttet: Erik Rydvall 21
Saxat 22

SMoCKAN Kultur

KULTURSMOCKAN
Ågrenshuset Produktion
Flygelvägen 3, 893 80 Bjästa
TEL: 0660-29 99 50
FAX: 0660-29 99 79

Ansvarig utgivare
Per Sjöberg, SMoK

Redaktör
Håkan Sandh,
0708-31 74 98,
hakan.sandh@smok.se

Projektledare/annonser
Jan Dylicki, 0660-29 99 57
jan.dylicki@agrenshuset.se
Annonsprislista kan laddas ned som pdf-fil från hemsidan www.agrenshuset.se

Grafisk formgivning
Johnny Altelind, 0660-29 99 66
johnny.altelind@agrenshuset.se

repro • produktion • tryck
Ågrenshuset Produktion, Bjästa

Medverkande i detta nummer
Klas Wounsch, Håkan Sandh, Per Sjöberg, Dag Krafft, Hasse Skoglund, Tobias Nielsen, Andine Bendixen Mangs

Omslagsbild:
Erik Rydvall.
Foto: Abebe Asres

Nästa nummer
kommer ut v. 48

Manusstopp
för annonser: 12 november

SMoK Sveriges Musik- och Kulturskoleråd

Kultursmockan utges av SMoK, Sveriges Musik- och Kulturskoleråd

Tipsa Smockan!
Tfn 0708-31 74 98 Håkan Sandh

Tema mångkultur

Riksdagsvalet är över. Den stora förändringen blev att ett nytt parti – Sverigedemokraterna – kom in i riksdagen. Som ett av sina mål har de att motverka det mångkulturella samhället.

Hur tolkar vi begreppet mångkulturellt samhälle? Hur tolkar vi kulturskolornas målsättning att vara både nyskapande och traditionsbärande? Är tradition och mångkultur motsatser? Är det mångkulturella samhället ett där många kulturer lever parallella spår eller ett det många kulturer blandas?

Nyligen publicerades en bok med titeln **Till frihetens försvar. En kritik av den normativa mångkulturalismen.** Författare är Per Bauhn och Dilsa Demirbag- Sten. Dom angriper, liksom SD, begreppet mångkultur, men ur ett helt annat perspektiv. Dom hävdar att bejakande av mångkultur innebär att grupper tillmäts rättigheter på den enskilda människans bekostnad. Vi blir konserverade i grupper som ”kristna” eller ”muslimer” i stället för individer med många olika egenskaper och åsikter. Om jag förstår författarna rätt kan väl även nationella kulturer bli konserverande och hindrande på samma sätt. Vad är svensk kultur? Nordisk kultur? Västerländsk kultur? Skall samisk kultur bevaras och/eller mixas med andra kulturinfluenser? Mot det nationella står ofta världsmusik, ”världsdans” och teater med ”mångkulturella ensembler”. Är mångkultur på kulturskolorna att vi har svensk folkdans vid sidan av flamenco eller att vi mixar de två traditionerna på nya spännande sätt? Eller är det både och? Flamencon är ju för den delen redan en mix av europeisk, romsk och arabisk kultur.

Redan innan valet hade vi bestämt att i detta nummer ta upp frågan om svensk folkmusik och mångkultur – inom kulturskolan och utanför. Nu blev frågan plötsligt laddad på ett annat sätt än vi tänkte då. Den har bl.a. därför fått ta ett större utrymme än det vi från början planerat. Folk- och mångkultur belyses i detta nummer av KulturSMoCKan ur flera olika vinklar. I Pers ledare här bredvid, i artikeln om Ylva Hofvander Trulssons avhandling, i diskussionen med folkmusikföreträdare inom RFoD och i Porträttet.

Frågeställningarna är inte lätta. Men viktiga. Vi hoppas att artiklarna i detta nummer tillför frågan något positivt. Något du vill tillföra? Hör av dig!

Red.

Broutsmyckning i Södertälje. Utförd av kulturskoleelever under ledning av bildlärarna Annika Olsson och Rolando Perez

Rapport från Konferensgruppen

Vi är i full gång med planering av 2011 år Rikskonferens som kommer att förläggas till Västerås 30 mars - 1 april.
I september åkte vi i arbetsgruppen dit för att titta på konferensanläggning och hotellmöjligheter.
Vi är oerhört nöjda med de förutsättningar som Västerås bjuder på och kan härmed lova ytterligare en konferens med ett rikt innehåll och ett spännande program! Boka redan nu in dessa datum i din almanacka!
Bl.a. kommer ni att få lyssna till Mikael Genberg som är en entrepenör som föreläser om att göra det omöjliga möjligt. Det finns inga projekt som är omöjliga, utan begränsningen ligger hos en själv, hur mycket man vågar!
Mikael Genberg kommer från Västerås och är känd för sin vision att placera en liten stuga på månen 2012. Hans inspirerande föreläsning handlar om hur idéer kan växa och hur visioner kan trollbinda!
I nästa nummer av Smockan lovar vi presentera hela programmet så håll utkik!

Andrine Bendixen Mangs
för konferensgruppen

Musik- och kulturskolan – i skuggan av barn- och ungdomsskolan?

Under den senaste tiden har två frågor engagerat många inom musik- och kulturskolorna. Dels Skolinspektionens synpunkter på Hällefors grundskola – och samverkan med kulturskolan – och dels hur musik- och kulturskolans lärare påverkas av det nu liggande förslaget till lärarlegitimationer. KulturSMoCKan gör ett försök att reda ut begreppen.

Grundskolans samverkan med kulturskolan

Skolinspektionens synpunkter togs upp av SMoKs ordförande Per Sjöberg i förra numret av KulturSMoCKan. Skolinspektionen skrev i sitt yttrande att deras bedömning var att kommunen ”inte i alla delar erbjuder den undervisning och de valmöjligheter barn, elever och studerande har rätt till […] I tillsynen framkommer att elever kontinuerligt i stället för utbildning enligt timplan deltar i verksamhet i Kulturskolan.” Per skrev:

”Översatt till klartext menar alltså Skolinspektionen att Hällefors barn och ungdomar berövas utbildningsmöjligheter genom att delta i Kulturskolans verksamhet. Den nitiske trafikpolisen har fått ett nytt ansikte – denna gång i form av Skolinspektionen!”

KulturSMoCKan har vid ett par tillfällen haft kontakt med Skolinspektionen och diskuterat hur dessa rader skall tolkas. Inte helt oväntat är det svårt att få ett enkelt svar på denna fråga. Några saker är dock ställt utom allt tvivel:

1. Det hela saken gäller är om eleverna i Hällefors – och andra kommuner – får det antal timmar i olika ämnen som skollagen stipulerar. Varje elev skall enligt lagen i grundskolan (från årskurs 1 tom årskurs 9) fått exempelvis 230 musiktimmar och 1490 timmar i svenska (En timma=60 minuter) Totalt 6665 timmar. Skolans val är 600 timmar och dessa får fördelas så att högst 20% av timantalet i exempelvis svenska eller musik går bort. Om skolan inte på de nio åren ger eleven 184 timmars undervisning i musik, respektive 1192 timmar i svenska, har kommunen brutit mot skollagen.
2. Skolinspektionen har, vad vi kan förstå, inte gjort någon utredning som visar att någon elev i Hällefors inte fått de lagstadgade timmarna. Skolinspektionen har i samtal med kommunen fått indikationer på att det skulle kunna bli fallet. Därför markerar skolinspektionen i sitt yttrande att skollagen naturligtvis måste följas.
3. Generellt är det kommunen som ansvarar för att alla skolor följer skollagen. Någon särskild bestämmelse angående hur man hanterar samverkan med kulturskolan finns inte. Samverkan skall ske i enlighet med skollagen. Punkt slut.

Skolinspektionen har utlovat att komma med förtydliganden på de frågor vi har kring hur skrivningarna kring Hällefors bör tolkas. KulturSMoCKan lovar återkomma i frågan.

Legitimation

Många har skrivit, ringt och velat att SMoK skulle agera när det gäller frågan om lärarlegitimation. Just nu är lagförslag framtagit och lämnat till en s.k. lagrådsremiss, dvs det granskas ur rent juridisk synvinkel av sakkunniga. Vad som sedan skulle gälla om förslaget blir verklighet är, precis som frågan ovan, inte helt enkel att besvara. Några saker som vi ändå kan utgå från:

- Förslaget som nu finns kan införas tidigast från hösten 2012.
- Frågan om lärarlegitimation är inte kopplad till utbildning utan till praktiskt lärararbete inom det obligatoriska skolväsendet. Kulturskolan är i denna mening ingen skolform och berörs därför över huvud taget inte av frågan om legitimation.
- Många lärare som är anställda inom musik- och kulturskolorna arbetar delar av sin tjänst inom för-, grund- eller gymnasieskolan. Om denna typ av kombinationstjänster finns inget sagt i det nu liggande lagförslaget. Det som då återstår är tolkningar.
- Nyexaminerade lärare skall få ett provår i skolan. De skall då få stöd från en mentor och sedan skall, förmodligen en central instans, avgöra om lämplighet för yrket (= legitimation) föreligger eller ej. Nyexaminerade lärare som börjar direkt på en kulturskola och endast arbetar med frivillig undervisning berörs som sagt inte av nuvarande förslag och får/behöver därför inget provår.
- Lärare som redan är anställda, och har formell lärarutbildning, skall var och en söka legitimation och bli bedömda av en central myndighet. Detta skall göras senast 2015.

Som vi ser det inom SMoK finns det en stor gråzon i förslaget. Låt oss för enkelhetens skull ta några konkreta exempel.

- Lärare A är anställd av kulturskolan på en heltidstjänst. Utbildad sk GG-lärare. Enligt beslut i ortens kommunfullmäktige får alla elever i årskurs 2 musikundervisning i klassen där klasslärare får stöd av en sk kompanjonlärare som i detta fall är lärare A. I lärare A:s tjänst på kulturskolan avsätts 4 x 60 minuter per vecka för lektioner i två olika grundskolor, 2 x 60 per skola. (Verksamhetsförlagd tid och företroendetid tillkommer)
- Lärare B är också anställd av kulturskolan på en heltidstjänst. Utbildad sk GG- lärare. Grundskolan Libero, en friskola med Reggio Emilia-inspirerad undervisning, köper 5 x 60 minuters undervisning. (Verksamhetsförlagd tid och företroendetid tillkommer)
- Lärare C är anställd på 75% av kulturskolan. Utbildad sk IE- lärare. Under de senaste sju åren har denna anställning kompletterats med 3-6 elever i slagverk på estetiska programmet. Gymnasiet har själva ordnat med timanställning läsår för läsår. Frågan om tillsvidaretjänst på dessa fåtal timmar har diskuterats men inget beslut är klart.

Kommer några av dessa lärare kunna söka legitimation? I så fall vilka? Som jag ser det i dagsläget finns inga svar på den frågan i det förslag som ligger. Hur kommer då myndigheterna som skall hantera frågan agera? Det är naturligtvis för tidigt att fråga efter ett sådant svar – det är som som sagt fortfarande bara ett förslag. För SMoK är detta i viket fall en mycket viktig fråga. SMoK kommer att agera i frågan – exakt hur är det upp till SMoKs styrelse att besluta. Jag kan i vart fall lova att vi ifrån KulturSMoCKans sida skall återkomma till den i kommande nummer.

Text Håkan Sandh

Bagatell 2

Köp 6 betala för 5

TELESKOPET
Världsledande - med bl.a. 85 % av den amerikanska marknaden och 75 % av den franska. Inga skruvar - bara att dra upp och ner. Snygg design som passar i alla miljöer. Finns i 5 olika modeller från 595 kr (exkl. moms)

Bagatell *musikprodukter*
www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, - **fax:** 013-527 52

Ny dansutbildning

Dansare från Karlskrona kulturskola
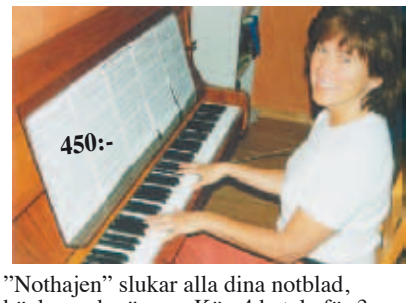
För ett tag sedan presenterades en utredning kring ny dansutbildning. En av de känsligare punkterna i frågan om dansutbildning är att göra avsteg från skollagen för att kunna starta dansutbildning på hög nivå redan för mycket unga elever. Det kräver någon form av elitsatsning och antagning med prov i unga år. En modell av specialskolor som annars inte tillåts.

I den nu lagda propositionen ”Ett steg framåt - en ny dansarutbildning” har regeringen gått utredningens förslag till mötes. Regeringen skriver att de redogör för *”sina bedömningar om lärotider, antagning, behörighet och lärarbehörighet. Syftet är att möjliggöra en elitsatsning inom grundskolans förberedande dansarutbildning och gymnasieskolans yrkesdansarutbildning. Bedömningar görs även om en tydligare statlig styrning av dansarutbildningen. Ett särskilt organ föreslås svara för antagningen av elever till utbildningen och bidra till utvärdering och utveckling av utbildningens kvalitet. Bedömningar görs också om på vilket sätt det bör beslutas vilka huvudmän som får anordna förberedande dansarutbildning i sin grundskola respektive yrkesdansarutbildning i sin gymnasieskola.”*

Regeringens proposition 2010/11:19 Ett steg framåt- en ny dansarutbildning. Finns för nedladdning på www.smok.se - sök på nyhetsdelen.

Bagatell 3

KLAVERNOTSTÄLL

”Nothajen” slukar alla dina notblad, böcker och pärmar. Köp 4 betala för 3.

Bagatell *musikprodukter*
www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, - **fax:** 013-527 52

Bengt Staf och Ella Kari Norberg från Stockholms respektive Värmdö kulturskola redovisar skolornas erfarenheter av Våga Visa-arbetet.

VÅGA VISA

Den 1 oktober samlades representanter för drygt tio kommuner för att ta del av de erfarenheter musik- och kulturskolorna i Nacka, Stockholm, Salem och Värmdö fått av kvalitetsuppföljningskonceptet Våga Visa.

Mötet arrangerades av SMoK som en del av det tredje året med kvalitetsfrågor inom projektet Q. För snart tre år sedan, när projektet startade, hade få skolor ett samlat grepp över kvalitetsuppföljning. För någon månad sedan hade kulturskolorna i Stockholms län, 26 stycken, en träff där bl.a. kvalitetsuppföljning stod på dagordningen. Då redovisades tre olika, men ganska snarlika, koncept som alla tre var i gång eller snart skulle börja användas inom länet! Qualis, LJUS och Våga Visa. En snabb förändring inom ett svårt område. Jag tror inte att lika stora förändringar sker i hela landet, men det ger ändå en indikation på att dessa frågor har fått allt större aktualitet.

Vid mötet kom frågan upp varför SMoK står bakom just Våga Visa-konceptet. Den frågan kanske bör besvaras även här i KulturSMoCKan. Våga Visa är ett koncept som ägs av ett antal kommuner i Stockholms län. Det har använts inom grundskolorna i dessa kommuner under ett antal år. I samband med att vi sökte projektmedel för Q hos Ungdomsstyrelsen fick vi en förfrågan av dem om vi var intresserade av att samverka med Nacka mfl kommuner för att se om Våga Visa gick att omvandla till ett verktyg för kvalitetsuppföljning även för musik- och kulturskolor. Vi tackade ja till detta. Projektledaren Klas Wounsch och jag studerade materialet. Vi tyckte att det borde kunna användas med en hel del förändringar. Vi skrev en första version av observationsdelen för musik- och kulturskolorna parallellt med att Salem, Värmdö, Upplands-Väsbys skol- och kulturföreträdare var med i en grupp som diskuterade innehållet. Nu har materialet skrivits om ett par omgångar till, personal utbildats, och Stockholm har tillkommit som en aktiv kommun i arbetet. Nu har de aktiva skolorna omarbetat materialet ytterligare och del två och tre tillkommit i arbetet. Del ett är som sagt observationer på kulturskolorna, del två en enkät till eleverna och del tre en självvärdering av personalen på kulturskolan. När konceptet är klart och genomfört kan resultat från alla dessa tre delar jämföras mot varandra. Överensstämmelser och skillnader i omdömen från personal, elever och observerande kollegor från andra kulturskolor kan jämföras. När detta arbete nu är klart finns ett material att använda även för andra kulturskolor. Däremot är det inte färdigutvecklat. Det blir det förhoppningsvis aldrig. Det är fortfarande nytt, det kan och måste förbättras kontinuerligt efterhand som det används. Det vi i SMoK var med om i starten – och som nu flera kommuner arbetar vidare med – var och är en möjlighet att bygga upp ett bra kvalitetsuppföljningskoncept för även musik- och kulturskolor. Vi tycker att det är ett bra koncept. Om det också är bättre än andra koncept vet vi inte. Det är inget SMoK som organisation kommer att ha åsikter om.

SMoK och projektet Q har också arrangerat andra seminarier med presentationen av en arbetspärm, se separat artikel. Är detta då två olika koncept som kan användas som alternativ? Går SMoK ut med två alternativa lösningar? Nej, riktigt så är det inte. Våga Visa är ett koncept. De flesta anser nog att antingen så använder man alla delar av det, eller avstår. Pärmen som kom till genom Q-projektet – och heter Upplevelser och förväntningar – är dels mer av en lärobok kring kvalitetsarbete samt innehåller en hel verktygslåda som man som skola kan plocka delar av. Inte hur som helst, men varje skola kan välja de verktyg man önskar och sätta samman dem till en för skolan lämplig ambitionsnivå. Hög eller ganska låg.

Vad kom då mötet om Våga Visa fram till? Först att många tycker att det har fungerat bättre än väntat att använda detta koncept, från början avsett för grundskolor. Flera kommuner, främst i Sörmland, är intresserade av att börja använda det. Och som ordförande Per Sjöberg sa, oavsett om det blir detta eller ett annat koncept som används så skulle det ha ett stort värde om många skolor i Sverige kunde använda samma verktyg i kvalitetsarbetet så att kommunerna både kunde jämföras med varandra och utbyta erfarenheter om själva uppföljningsarbetet.

Text och bild Håkan Sandh

Q-handboken på turné

SMoK har under två veckor i september och oktober genomfört 4 tvådagarsseminarier med utgångspunkt från Q- handboken Upplevelser – Förväntningar. Dag Krafft har varit ansvarig från SMoK:s sida och föreläsare har undertecknad varit. Seminarierna var en fortsättning på SMoK:s projekt Q2 och ett sätt att lansera handboken som gjordes som avslutning på det projektet. Syftet var att introducera centrala begrepp inom kvalitetsutvecklingen samt att arbeta praktiskt med några verktyg som presenteras i handboken.

Teori varvades med praktik och på den teoretiska sidan arbetade vi med att utveckla synen på viktiga begrepp inom kvalitetsutvecklingen, framför allt kvalitet, kund, och behov, och dessutom värderingarna inom den offensiva kvalitetsutvecklingen.

Kvalitet

Begreppet kvalitet har haft olika betydelser genom historien. Den ursprungliga är egenskap eller beskaffenhet och härstammar från Cicero. Under 1900-talet har ordet haft betydelser som conformance to requirements (Crosby), Fitness for use (Juran) och Quality should be aimed at the needs of the customer, present and future (Demings). Man kan se hur betydelsen har förflyttat fokus från produkten, via producenten, till kunden. Den svenska, inom kvalitetsutvecklingen vedertagna, definitionen är en produkts förmåga att uppfylla och helst överträffa kundernas behov och förväntningar.

Begreppet kund är inte alltid accepterat inom kulturvärlden. Inom kvalitetsutvecklingen definierar man kunder som dem vi skapar värde för. Då kan begreppet omfatta allt från elever vid en kulturskola till politikerna som avsätter resurser och bestämmer uppdragets karaktär.

Behov

Kanos indelning av behoven i basbehov, uttalade behov och omedvetna behov gör att begreppet blir användbart och att definitionen av kvalitet blir ganska mångfacetterad, i synnerhet när man utvecklat synen på vad en kund är också. Basbehov är behov som är så självklara att man inte behöver uttala dem, uttalade behov är sådant man är medveten om och också kan efterfråga. De omedvetna behoven kan vara oväntade saker som man inte visste fanns. Här har alltså en organisation möjlighet att öppna nya världar och skapa nya behov hos kunderna.

Offensiv kvalitetsutveckling

Offensiv kvalitetsutveckling är ett ledningssystem bestående av värderingar, arbetssätt och verktyg som samverkar för högsta möjliga kundtillfredsställelse till lägsta möjliga kostnad. Värderingarna som modellen bygger på är sätt kunderna i centrum, arbeta med ett engagerat ledarskap, basera beslut på fakta, arbeta med processer, arbeta ständigt med förbättringar och skapa förutsättningar för allas delaktighet.

Praktik

Deltagarna fick också göra praktiska övningar med ett par av ”De sju ledningsverktygen”, nämligen släktskapsdiagram och träddiagram. Släktskapsdiagrammen användes för att strukturera och prioritera information som togs fram med hjälp av en brainstorming. Träddiagrammen användes för att prioritera åtgärdsförslag med utgångspunkt från släktskapdiagrammen. En stor vinst med att arbeta med dessa verktyg är att en hel personalgrupp kan vara delaktig i lösningen av ett problem som är viktigt för organisationen. Då får man en mycket större kraft i arbetet än om ledningen själv tagit fram lösningen.

Ordförklaringar

Brainstorming = en konferens vars enda syfte är att ta fram idéer. Arbetssättets skapare, Alex F. Osborne har satt upp följande regler för en brainstorming: Ingen kritik eller debatt, inga gränser för vilka idéer som får läggas fram (en galen idé kan leda till en bra idé), så många idéer som möjligt, bygg vidare på varandras idéer och blanda och kombinera idéer.
Släktskapsdiagram = verktyg för att strukturera och prioritera verbal information. Ett av ”De sju ledningsverktygen”
Träddiagram = Verktyg för att bryta ner övergripande åtgärdsförslag till mer hanterbara sådana, eller att bryta mer övergripande mål i delmål.

Text: Klas Wounsch

En fråga – fem svar

Fem som var med på seminariet svarar på hur de upplevde seminariet - se nästa sida

Bagatell 5

Akustikskärmar
Skydda elevernas hörsel i tid! Möblera om på några sekunder med vårt flexibla plexiglassystem.
- Akustikskärm för orkester, slagverk, brass, etc. 2595 kr (exkl. moms)
- Paketpris: 3 set för 6900 kr (exkl. moms)
- Akustikskärm på notställsfot 1080 kr (exkl. moms)

www.bagatell.se - 013-527 50

DET ÄR DAX NU!!
– att planera orkesterns klädsel
Sventorpsliden 7, 412 74 Göteborg
Tel: 031-40 40 30 • www.brohalldesign.se
carina brohall DESIGN AB

Vad är din upplevelse av 2-dagarsseminariet ”Kvalitetsarbete inom musik/kulturskolan, inriktat på Q-handboken?”

Veija Luukkonen, ansvarig för bild/formlinjen på Jönköpings kulturskola
– Jättetrevligt och kreativt! Jag känner att jag fått ett verktyg som är användbart i mitt jobb. Det går att använda i analysen av stora och små frågeställningar. Bra att det är ett neutralt och sakligt sätt, man slipper vara personlig och privat, man slipper tyckande och kan vara saklig.

Jörn Engkvist, rektor på Halmstads kulturskola
– Fantastiskt givande och utvecklande! Vi har gemensamt hittat nya arbetsmetoder för att kunna utveckla verksamheten. Redskapen som presentras i Q-handboken är strukturella och lätta att förstå och det finns nu förutsättningar att komma tillbaka till verksamheten och börja jobba med en organisationsutveckling.

Anna-Carin Uggla, Samordnare på Kulturpedagogiska enheten i Simrishamn
– Kulturskolorna är inne i en spännande utvecklingsfas och nu har vi fått bra verktyg för att fortsätta det utvecklingsarbetet. Som samordnare ser jag fördelen med blandade personalgrupper på seminariet. Bra blandning av teori och praktik och intressant att ta del av andra kulturskolors erfarenheter.

Peter Kronlöw, Musiklärare på Hammarö kulturskola
– Verktygen har jag sett förut kring kvalitetsarbete, men kursen stimulerar ändå till nya tankar. Förväntningarna fanns att få behandla gemensamma frågeställningar men vi har mer koncentrerat oss på att använda och öva oss på ”Verktygen”. Det är viktigt att kulturskolor jobbar med kvalitetstänkande för att möta framtidens krav.

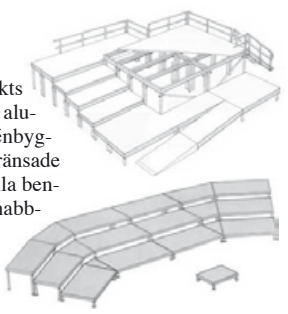

Camilla Werner, Skolledare på Mönsterås musik- och kulturskola
– Tänk att det kan vara så roligt att jobba med kvalitetsarbete! Det är en styrka för mig som ledare att få träna på dessa arbetssätt, att själv gå igenom alla momenten. Bra blandning mellan teori och praktik. Nivån går att omsätta direkt i praktiken.

Bagatell 9

Orkester/ körpodier
Flexibelt lättvikts podie-system i aluminium för scénbyggeri med obegränsade möjligheter. Alla benlängder med snabbkoppling.

Bagatell *musikprodukter*
www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, - **fax:** 013-527 52

UTBILDNINGAR 2011
Ansök senast 15/1 2011!

”NYA MUSIKLÄRARUTBILDNINGAR -
Ämneslärare i musik och andra ämnen”

KMH PÅ CD
KMH Folk 2010, Rosell & Sköld: Körverk, med flera

KUNGL. MUSIKHÖGSKOLAN I STOCKHOLM

www.kmh.se | 08-16 32 00

MUSIK 2010 PEDAGOG

Du har väl anmält dig?

Program, information och anmälan på www.kmh.se/musikpedagog2010

PUFFIMOK
– ETT LYFT I ÖSTRA MELLANSVERIGE

Nu är det stora utbildningsäventyret PUFFIMOK-ÖM i full gång i Södermanland, Västmanland, Örebro län och Östergötland. 33 skolor med en personal på närmare 700 genomför studier i ca 132 kurser under 18 månader. Detta tack vare ett stort bidrag från ESF – Europeiska Socialfonden – på närmare 10 miljoner.*

Plats för bildtext

Initiativet togs av SMoK i juni 2008. Karlskoga kommun driver projektet. Drygt 700.000 kr gavs till ett förprojekt under våren 2009 och genomförandeprojektet startade i mars 2010 på Conventum i Örebro där ca 550 personer deltog vid kick-offen.

Projektet pågår som intensivast under hela läsåret 2010 – 2011. Intresset att delta är stort. I snitt deltar varje anställd i 4,3 kurser. Den som deltar i flest kurser har valt 13 kurser. De allra flesta eller mer än 99 % får delta i den kurs de valt.

I projektet samarbetar flera högskolor med PUFFIMOK såsom Dramatiska Institutet, Konstfack, KMH, Mälardalens Högskola, SMI, Örebro Musikhögskola och ytterligare 15 andra kursanordnare. Orca ordnar drygt 40 kurser alla lokaliserade till de enskilda skolorna. SMI och Örebro Musikhögskola är på delad andraplats med 16 olika kurser vardera.

Mest publik drar Ann Bamford i Västerås den 29 november med 232 deltagare från PUFFIMOK och minst lika många från Västerås! Universeimagines – Personligt entreprenörskap – drar över 150, i Musikpedagog 2010 deltar ca 100 från PUFFIMOK, Agneta Stolpes Du som pedagogiskt verktyg runt 75 deltagare medan tre personer engagerades av den udda kursen Brons – och mässsingsgjutning. Det är en stor bredd på kursutbudet!

Och kurserna har tagits emot väl. Vid utvärderingen av de första 15 kurserna fick de flesta mellan 4 och 5 på en femgradig skala. Några stycken nådde 5 och 4,9 i snitt, vilket känns väldigt stimulerande.

Flera glada kommentarer kommer från deltagarna. Några exempel:
”Anette på Facebook: Varit på en inspirerande kurs i ”Personligt entrepenörskap, hur man får saker att hända och må bra under tiden” Toppen!! Dessutom uttalat på äkta Värmländska :)”
” Vad många bra kurser! Tyvärr räcker inte tiden till för allt man skulle vilja lära sig… Vill bara säga att jag tycker hela projektet är fantastiskt!!! Jörgen”
” Tack jag var där. Underbart det bästa jag gjort. Röstyoga borde vara obligatoriskt för ALLA. Jag njöt av varje sekund. Vilken start :-) Mari”

Enskilda deltagare får stora och energiskapande upplevelser i kurserna. Sammanhållning och kreativitet genereras i möten mellan deltagare och på flera av konferenserna har vikten av skolornas betydelse på den egna orten lyfts fram. Det känns som en stark regional bas för Musik och Kulturskolornas framtida verksamhet håller på att etableras. Och dessutom tycks deltagarna ha kul i projektet.

Hittills är Östra Mellansverige den region som fått medel till både förprojektering och genomförande. Sex ytterligare ansökningar har gjorts, men det blev inga bidrag. I september låg runt en miljard ute för ansökan. Ingen ansökan gjordes. I kraft ovanstående positiva projekt borde chansen öka att få bidrag vid kommande ansökningar.

PUFFIMOK-ÖM är ett lyft för verksamheten i Östra Mellansverige och kommer säkert att påverka verksamheten i de skolor som deltar.

Text: Hans Skoglund
Projektledare PUFFIMOK-ÖM

* Pedagogisk utveckling för framtiden i Musik- och Kulturskolor i Östra Mellansverige

www.noter.eu

Vill Du annonsera?

Slå gärna en signal så får du veta vad vi kan erbjuda för olika alternativ

Jan Dylicki 0660-29 99 57,
jan.dylicki@agrenshuset.se

Selma Music

Sveriges förmånligaste uthyrning av blåsinstrument?

Instrument	Hyra/mån från
klarinett	95:–
tvärflöjt	95:–
trumpet	95:–
trombone	95:–
altsax	175:–
tenorsax	175:–

– Vi har ett flertal kvalitetsmärken att välja mellan.
– Obegränsad hyrestid utan köptvång
– Vid köp tillgodoräknas 2/3 av inbetald hyra – Obs! oavsett hyrestidens längd.

Box 159, 751 04 Uppsala, tel/fax 018-24 27 60
e-post: info@selmamusic.com, www.selmamusic.com

AMATÖR, MUSIKSTUDENT ELLER YRKESMUSIKER?

Hos oss hittar du ett brett sortiment av stråkinstrumentet för just dig. Vi har instrument i alla prisklasser. Även tillbehör så som stråkar, strängar, stöd, hartsch, etuier etc.

Vi skickar alltid fraktfritt över hela landet med buss eller post för snabb och säker leverans.

Ta en titt på hemsidan och hör av dig så ska vi hjälpa dig med det du behöver.

Vi finns inte längre bort än ett telefonsamtal eller mail.

Välkommen!

Mattias Sandlund

dinfiol.

GERINGSGATAN 2 · NORRFJÄRDEN
TEL: 0911-20 94 71 · 070-300 00 10
INFO@DINFIOL.SE · WWW.DINFIOL.SE

Bagatell 8

Teleskop Dirigent Regal

Flaggskeppet bland våra dirigentnotställ. Här finns allt som en dirigent kan önska sig. Som alla våra ”Teleskop” finns inga skruvar - alla inställningar sker sekundsnabbt och kan ändras under pågående spel. En generös hylla med plats för div. tillbehör. De dubbla benen gör ”Dir Regal” till det stadigaste av stadiga. En ny finess: Bakom skärmen finns ett extra fack för övriga partitur och stämmor. Välj till vår ”strålande” belysning.

Pris: 2000 kr (exkl moms)

***Bagatell** musikprodukter*
www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, - **fax:** 013-527 52

Hyr ditt blås hos Musica Blåsexperten

*Sveriges bästa hyresvillkor / Blåsintrument från **110:-** i månaden*
Vid köp dras upp till 12 månaders inbetald hyra av från priset
Kontakta oss för mer information!

MUSICA – STÖRST I SKANDINAVIEN PÅ UTHYRNING!

MUSICA
blåsexperten ab
Ringplatsen 2 - 572 31 Oskarshamn
Tele: 0491 120 40, Fax 0491 771 88
E-post: musica.blasexperten@swipnet.se
Web: www.musica-blasexperten.se

YAMAHA
The best you can get

www.noter.eu

Du vet väl att nyheter från andra media finns varje dag på

www.smok.se

Där kan du också skriva dina egna kommentarer!

Krönikan

I idrottens värld är det självklart att bredden skapar bättre förutsättningar för att utveckla en elit. Men inom kulturen saknas ett helhetssystem.

Det var i svettdoftande omklädningsrum och på olika idrottsplaner som jag framför allt spenderade min ungdom. Det kunde vara två träningspass i två olika idrotter samma eftermiddag och ytterligare en träning i en annan sport dagen efter. Möjligheterna var enorma i den lilla småländska småstad som jag växte upp i.

Ibland gick det ganska bra för mig. Jag var med i landskapsteamet i tennis, testspelade i olika zonläger i fotboll och var med i pojklandslagstruppen i bandy.

Det fanns olika system som innebar att även i en liten stad fick jag chansen att ta mig vidare, fortsätta och gå vidare igen. Om jag hade talang och disciplin nog att träna. För möjligheter fanns. Det fanns fotbollsplaner, tennisbanor, bandybana och hockeyrinkar. Det spelade inte heller någon roll vilken bakgrund du kom ifrån, men det ska sägas att möjligheterna för pojkar var – och, gissar jag, ännu är – mycket större för pojkar än för flickor.

Men i de fall det finns verksamheter är de lokala, ideella föreningarna kopplade till distriktsförbund som i sin tur hänger ihop i en nationell organisation. Det är ett rutnät. Från lokalt till nationellt och där olika idrotter samsas sida vid sida i hallar och ytterst i en sammanhållande riksorganisation, Riksidrottsförbundet. Till politikerna kan de gå med en röst och säga att se här hur många som är aktiva inom idrotten och se hur mycket som vi tillför. Ska ni inte satsa på oss?

Talanger är gissningsvis spridda över landet. Det är från det perspektivet inte märkligt att ungdomsidrotten erbjuder en sådan välsnitslad bana till den professionella sporten. Att även en Zlatan kan upptäckas och inte förbli en oupptäckt hemlighet på en bakgård i Rosengård.

Men hur många Zlatans missar inte kulturen genom att inte vara i närheten av samma holistiska synsätt?

Det är kulturområdet som jag ägnat det senaste decenniet åt att studera. Min specialitet har varit ekonomiska analyser av kultursektorn – och jag har både kunnat ta fram egna siffror och sett utländska, liknande undersökningar som alla säger samma sak: kulturens effekter och värden är mycket stora, utöver den viktiga roll som kulturen spelar för öppenhet och demokrati, liksom att bidra till att människor förstår sig själva och sin omgivning. Lägg till de goda effekterna på hur vi mår som uppstår när vi både tar del av och själva sysslar med kultur, främst ihop med andra.

Därför borde det vara självklart med satsningar som för det första ger alla barn och unga möjligheten att intressera sig för kultur, för det andra att se till att det finns möjligheter att öva (replokaler, utbildningar, testverksamheter, möjligheter att låna utrustning) och visa upp sig (scener, evenemang, distribution), och för det tredje insatser som fångar upp och möjliggör talanger.

Resonemanget är enkelt. Inga tennisbanor, ingen Björn Borg. Inga replokaler eller klubbscener, ingen Håkan Hellström.

Från ett kulturpolitiskt perspektiv finns inget viktigare än att unga blir intresserade av kultur. Kultur är ett typexempel på s.k. förvärvad smak, vilket innebär att den utvecklas över tiden men måste erövras först. Att något sådant sker senare i livet är mycket mindre troligt. Det innebär att om nya generationer växer upp som kulturintresserade – både av att medverka och ta del – läggs grunden för ett samhälle som fortsätter att präglas av kultur. För denna nya generation kommer ju ta beslut i den riktig som stimulerar sådan framväxt.

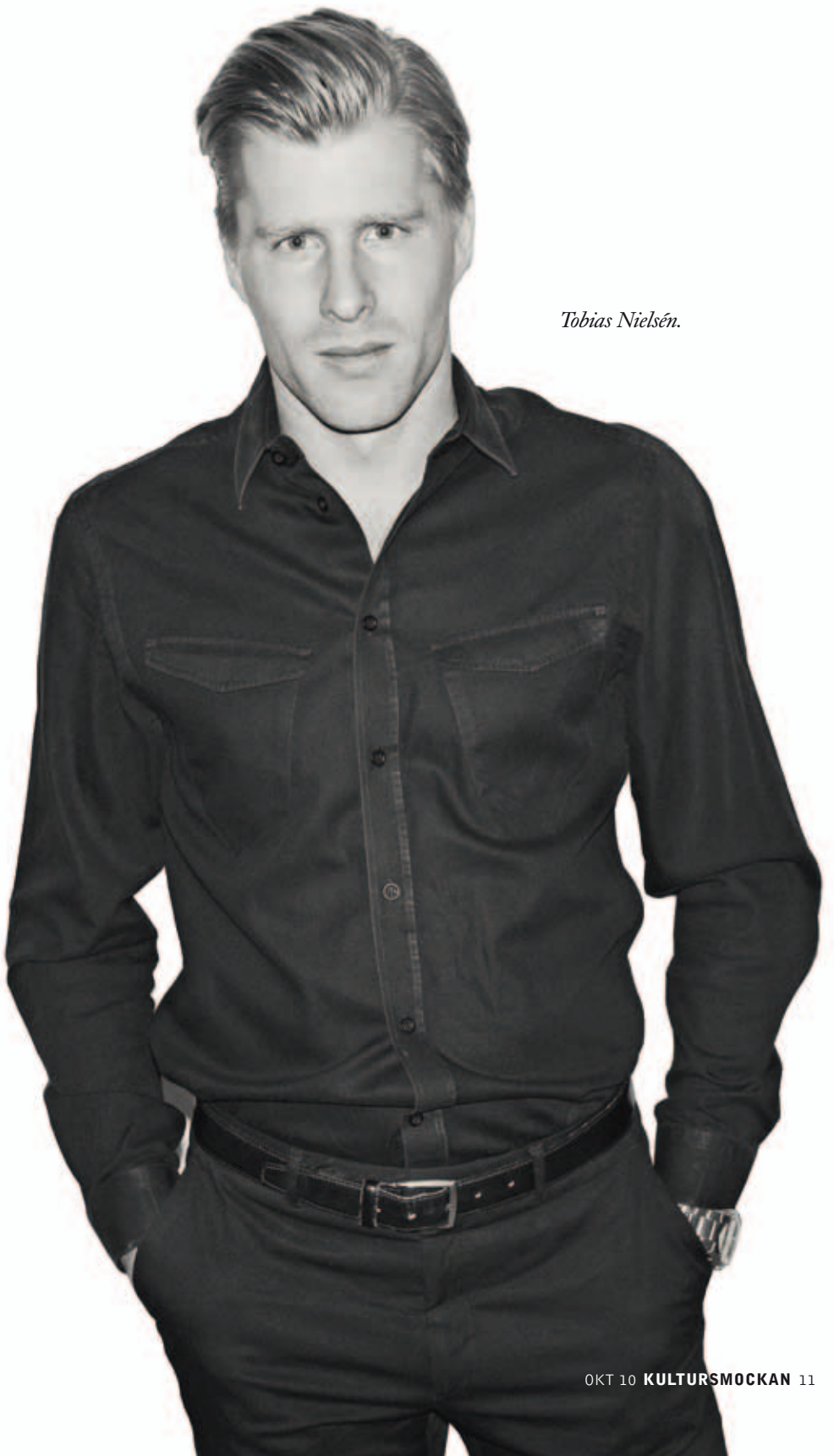
Från ett ekonomiskt perspektiv är detta också en viktig strategi. Kulturnäringarna är idag erkända för sin ekonomiska betydelse och hur ska nya inkomstbringande stjärnor och företag skapas utan att nya talanger fångas upp och utvecklas?

Det har de senaste åren börjat smyga igång några satsningar som utgår från att överbrygga vissa av glapp som finns idag, inte minst mellan kvalificerad amatör och professionell nivå. Jag har själv också varit med och utvecklat FUNK-modellen som betonar kulturens betydelse för att skapa tillväxt och utveckling. För att illustrera denna modell använde vi en liggande tratt, som beskrev hur personer kunde röra sig från bredd till spets, från kulturbredd till marknadselit.

Men för barn och unga kan fortfarande enormt mycket göras – och idrottens sätt att organisera sig ger oss en hel del förslag på vad. Idag lämnas alltför stor potential åt slumpen.

TOBIAS NIELSÉN

Tobias Nielsén är grundare av och förläggare på kunskapsföretaget Volante som vill bidra till en klokare och roligare värld. Han har fokuserat främst på kulturekonomi och samhällsförändring. I november släpps boken ”Framtiden är nu. Kultursverige 2040. Vad vi vet, vad vill tror, vad vi vill”, som han är medredaktör för.

Tobias Nielsén.

Smockan besöker...
Jämtlands län

Östersunds kulturskola 60 år firades stort.

Östersund

Invånarantal: 59 100
Kommunalt anslag 2010: 10 896 tkr
Övriga intäkter 2010: 1 000 tkr
Utbud: Musik, teater, kreativt skrivande, Skapande verkstad, grundkurser och stråkprojekt i grundskolor
Rektor: Connie Kjäll
063-14 34 19/07 070-688 28 51
connie.kjall@ostersund.se

Vi firar vår 60-år i år och vi har haft en större utbudsvecka i maj. Det vi har på gång är ytterligare konserter och teaterföreställningar, och viktigt, vi bygger ut vår grundkursverksamhet med lite nya pengar.

I framtiden vill vi naturligtvis försöka utöka vår verksamhet överlag, vi får se hur den kommunala ekonomin blir. Det känns viktigt att satsa på grundkurser för jag är helt övertygad om att vi på musik- och kulturskolorna måste komma ned i elevåldrarna, vi måste ta in riktigt unga elever …före fotbollen tar hand om dem.

Åre

Invånarantal: 10 163
Kommunalt anslag: 2010: 2 957 tkr
Övriga intäkter: 2010: 329 tkr
Utbud: musik, dans, drama, nycirkus, musiklek, Kör, Krumelur som möter alla 6, 7 och 8-åringarna på skoltid, Krumsprång som vänder sig till barn i behov av särskilt stöd.
Berit Lindh, Kultur- och fritidschef
Tel: 0647-169 61, 070-567 66 24
Mail: berit.lindh@are.se

Det här har vi gjort bra:
Vi har medvetet under ett antal år arbetat strategiskt och medvetet med gemensamma projekt, där alla pedagoger är inblandade och där de olika konstarterna möts på lika villkor. Här lär vi av varandra, byter erfarenheter och pedagogiska lösningar. Arbetslagets pedagoger växer i sina roller och nya konstellationer uppstår ständigt vilket berikar verksamheten. Vinsten tillfaller både arbetslaget och eleverna. Här blir 1 + 1 = 3.

Det här har vi på gång just nu:
Vi har just nu på gång ett skolprojekt där alla våra elever på skoltid ingår, projektet heter Roots och kommer att innehålla musik och dans från hela världen.
När det gäller eleverna som går efter skoltid arbetar vi med ett projekt som utgår från ”Tusen- och en natt”. Här ingår elever som går musik, sång, dans, drama och nycirkus.

Det här vill vi göra i framtiden:
Vi vill fortsätta att jobba övergripande med de olika konstarterna men just nu ligger lågt med planerna inför läsåret 11/12 OM det skulle vara så att vi får den stora äran att arrangera SMoKs rikskonferens våren 2012…

Ragunda

Kommunalt anslag år 2010: 1 776,5 tkr
Befolkningsantal: 5594 invånare
Vårt utbud är:
Undervisning på de flesta instrument och sång, Grundkurs, Klassorkester, Måndagsorkestern (orkestern som spelar till musicalerna och där ungdomar från hela kommunen deltar), Dans och drama i samarbete med grundskolan, Film
Personalansvarig: Inger Runsten,

0730-253836, inger.runsten@zonline.se
Verksamhetsanvariga: Inger Runsten, Carina Landin, Mattias Sundin, Stefan Lindberg

Det bästa vi gjort är att skapa bra samarbete med grundskolan och att anpassa undervisningen till dagens barn. Kanske detta gjort att det i vissa klasser endast är en eller två elever som inte är ämneselever i Kulturskolan.

Varje år har vi satt upp en musical i samarbete med AndersOlof-skolans klass 8-9.

Vi har haft filmprojekt och skolbio och blivit partnerskola till Svenska Filminstitutet.

Inför Lucia och jul har vi haft föreställningar med sång, musik och teater där hela klasserna (ibland hela skolan) deltagit.

Vi har satt upp små musicaler med klasser där klassorkestern spelat (klass 5).

Vi har grundkurs, kompanjonlärarskap, med alla i klass 2 eller 1-2 eller 2-3 om två klasser läser tillsammans.

Tyvärr räcker inte resurserna till att ha verksamhet i förskolan men vi har sångstund på familjecentralen.

Elevantalet har inte minskat trots att barnen blivit färre i kommunen.

Vi har ingen kö. För att ge plats för alla som vill spela och sjunga bedriver vi undervisningen i grupp så mycket som det är möjligt.

Vi vill fortsätta vårt samarbete med grundskolan och ha musik, dans och filmprojekt.

Vi vill utveckla kulturskolan med fler ämnen men om detta inte skall inkräkta på instrumentalundervisningen måste vi få mer resurser.

Berg

Kommunalt anslag 2010: netto 2 225 tkr
Övriga intäkter 2010: 120 tkr
Invånarantal: 7 500
Utbud: musik KFM (musik dans drama och bild i projektform, 7 veckorsperioder ute på skolorna främst för de yngre barnen) stråkorkesterverksamhet
Kulturchef Gunhild Åkerblom
070-663 60 24, gunhild.akerblom@berg.se

Det här har vi gjort bra:
Försöker hålla fanan högt trots ekonomiska nedskärningar. Ensembleveckor då alla inskrivna hos oss per skola musicerar tillsammans, utåtriktad verksamhet mot servicehus och andra.

Det här har vi på gång just nu:
”Klavertramp” där de som spelar piano ska få spela tillsammans i workshops, förhoppningsvis under hösten.

Det här vill vi göra i framtiden:
Utveckla samspelet/samarbetet mellan instrumentgrupper, åldersgrupper och elever från de olika skolorna i kommunen. Dessutom vill jag ha en långsiktig ekonomisk hållbar planering från politikerhåll för att få arbetsro och kunna planera verksamheten

Musical i Hammarstrand Ragunda.

DET HANDLAR OM kompetens – INTE URSPRUNG

Jag har stämt möte med Lars Farago, förbundssekreterare i RFoD - Riksförbundet för Folkmusik och Dans. Det är dagarna efter valet och Lars har i radio och på TV betackat sig för det stöd Sverigedemokraterna har gett till den traditionella svenska folkmusiken. Lars kommer från ett möte i projektet Världens Musik och Dans tillsammans med Maria Bojlund och Pia Qvarnström som leder detta projekt i Skåne. Det blir en diskussion med många teman.

Hur ser folkmusikens ställning ut idag?

Lars: –Det har aldrig funnits så många som spelat svensk folkmusik så bra som nu. Och Sverigedemokraternas bild av att det finns en klyfta mellan svenska traditioner och mångfald behöver bemötas. Ungdomarna som spelar idag blir allt fler och skickligare. Och inte ser de någon motsättning mellan att spela låtar från Småland eller Kurdistan.

Varför har folkmusiken fått sådant uppsving?

Lars: – Det beror på att folkmusiken kommit in i högskoleutbildningarna, på kulturskolornas verksamhet och att det exempelvis finns läger och sommarjobb för unga folkmusikanter.

Så det är institutionerna som håller folkmusiken under armarna nu för tiden, inte en levande tradition på landsbygden?

Lars: – Jag vet inte om jag vill kalla kulturskolorna för en institution, men gör du det så är det väl så.

Pia: – Lägerverksamhet mm är viktigt! Det är där man drabbas av ”speljävulen”, får kickarna och ett intresse för livet. Det är svårt att uppnå på en lektion.

Maria: – Ja, läger och självklart alla jam på festivaler och spelmansstämmor.

Hur ser det ut etniskt? Är det många med utländsk bakgrund som spelar svensk folkmusik i de kretsar ni rör er?

Pia: – Dom finns men det är flest etniskt svenska som spelar idag. Många ungdomar prövar att spela annan folkmusik än svensk också. Jag har spelat mycket vietnamesisk musik och Maria spelar irländsk.

Skall invandrare i Sverige behålla sin egen kultur eller ta till sig vår… eller den amerikanska som alla oss andra?

Lars: – Också! Jag använder gärna Magnus Bäckströms valspråk – initiativtagare till Falu Folkmusikfestival och numera chef för Uppsala konserthus. Också! Skall svenskar spela blues? Det skall de också!

Pia: – Mångkultur rör ju alla. Mångkultur i kulturskolan handlar inte om att invandrare bara ska spela musik från sitt hemland.

Men hur får vi till den här bredden och öppenheten på en kulturskola?

Maria: – Tillgängligheten är viktig, att eleverna får en chans att möta musiker från olika kulturer. Och det finns väldigt stor outnyttjad kompetens ibland våra invandrare.

Lars: – Det värsta som finns är musiklärare som tror dom kan allt…. ”Jag kan också spela arabisk musik!” Djup förankring kan man inte ha i många kulturer. Har man inte det kan man inte heller undervisa i den. Men man kan ha kul och pröva på.

Pia: – En kompetens som alla lärare måste äga är att ha respekt för alla musikstilar och kunna förmedla den respekten till sina elever.

Maria: –Många musiker med invandrarbakgrund är riktigt duktiga på sin folkmusik. Och många av dem upplever det som att deras kompetens osynliggörs, att det inte finns någon plats för dem. ”Du kan inte skriva en G-klav så du är inte kompetent.”

Pia: –Det är som att kunskaper i andra genrer inte räknas. När jag nämnde att jag kunde vietnamesisk musik var det ingen som såg det som en särskilt användbar merit.

Maria: –För någon som är van vid en annan genre än deras gäller det att öppna ögon och öron för att se och höra det som är viktigt och bra kvalitet i deras genre. Falskt för dig är kanske blått för mig. Musikstilen avgör. Ibland är det viktigaste att musiken får lyssnaren att vilja röra på sig, ibland är det viktigast att spela rent. Tänk bara på diskussionen om Håkan Hellström – hans styrka ligger i andra områden än att sjunga rent. Man skulle kunna tillgängliggöra invandrade musikers kompetens genom alternativ till att gå fyra år på högskola för att bli lärare, för den som inte vill eller har möjlighet till det. Kanske kan en intresserad elev få genrekunskapen av musikern och teori och bredare teknik av en annan pedagog?

Lars: – Utbildningarna som finns är också väldigt små och dåligt kända bland invandrade musiker.

Pia: – Jo, men det måste ju finnas en arbetsmarknad också om det skall fungera.

Maria: – Folkmusiker inom svensk musik har så smått blivit inbjudna i finrummet – precis som jazzen tidigare. Det är i min mening dags att bjuda in fler musiktraditioner.

Pia: – Många i USA är bättre på svensk folkmusik än vad vi svenskar är. Det handlar om kompetens – inte ursprung. Det går att lyssna på förebilder var man än bor- Youtube finns i varenda håla.

Pia: – Det viktigaste jag har lärt mig genom att studera vietnamesisk musik är rent pedagogiskt. Jag har lärt hur det är att vara helt okunnig! Jag har gått hela vägen från att inte förstå någonting till att vara en del av musiken. Jag skrev mitt examensarbete om hur man kan förstå annan musik med hjälp av rytmikundervisning. Man måste lära sig lyssna.

Maria: – Den irländska musiken har lärt mig vad det är som gör att det låter svenskt när jag spelar svenskt.

Bagatell 7

Flygel- och pianomedar
Passar till alla pianon och flyglar. Kullagrade dubbelhjul av hög kvalitet. Mycket enkelt att montera för den som är lite händig (bruksanvisning medföljer). Instrumenten kan sedan lätt flyttas av en enda person.

Medar flygel

Medar piano

Pris: 2995 kr till en flygel (exkl. moms)
Pris: 695 kr till ett piano (exkl. moms)

Bagatell *musikprodukter*
www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, - **fax:** 013-527 52

Pia: – Ja, man blir väldigt analytisk av att syssla med andra musikkulturer. Man blir uppmärksam. Det medför också en ödmjukhet inför andras kunskap. För mig blev det tydligt i mötet med vietnamesiska musiker, jag blev automatiskt ödmjuk när jag såg den andres kunskap.

Maria: – En stor skillnad mellan folkmusiker och många musiker i andra musikstilar är att folkmusiker har ett välträ-nat gehör. När jag flyttade till Belfast och började spela irländskt gick jag fram till riktigt duktiga musiker på pubjammen, och utan att kunna särskilt mycket om musiken, kunde jag vara med och spela.

Pia: – Inom många områden skulle man vara handfallen utan noter.

Hur ser ni på vårt kulturarv? Är det viktigt att det bevaras?

Maria: – Ja, det är viktigt. Vårt kulturarv har mycket fina kvaliteter. Det är bara viktigt att komma ihåg att det är en levande tradition, vilket innebär att man lär av det som varit plus att man lägger till sig själv. Allt är hela tiden under förändring. Man kan ju höra på namnen inom folkmusiken, polska, mazurka etc, att den inte enbart har ett svenskt ursprung.

Pia: – Det är ju rätt kul att jämföra med popen. Där finns ju ingen som säger att si och så måste det låta. Idealet är att vara annorlunda – fast många låter ungefär likadant i alla fall.

Ja, covers är väl en ”lägre” form än att skapa eget?

Maria: – Kopieringen av stilideal finns faktiskt inom popen också. Covers kan vara att kopiera men också att skapa något nytt bättre genom en ny version.

Finns det en risk att den ”svenska tonen” försvinner?

Maria: – Nej det är ingen risk. Trender där svensk folkmusik möter en annan folkmusik eller en annan genre kan väcka nyfikenhet på rötterna. Och så blir ursprunget intressant igen. Jag har sett det många gånger.

Går vi inte mot en helt internationell kultur där ”alla talar engelska”?

Pia: – Kanske, men vi kan i alla fall inte förhindra det genom att isolera folkmusiken. Hoten mot folkmusiken är i så fall pop och klassiskt. Mainstreammusiken.

Är mainstream ett hot?

Pia: – Ja och nej. Den får för stor plats. 90% av utrymmet för en smal fåra. Kanske oundviktlig?

Lars: – Kulturtraditioner behöver diskuteras seriöst. Inte minst massmedia har ett ansvar för att se till så att inte alla tror att det bara är sverigedemokrater och andra nationalistiska rörelser som vill stödja utvecklingen av vårt kulturområde.

Text och foto: Håkan Sandh

Lars hittar man på www.rfod.se

Maria är riksspelman, projektledare för Världens musik och dans mm. Lyssna på www.myspace.com/mariabojlund www.jidder.nu

Pia jobbar som projektledare för Världens Musik och Dans i Skåne. Är rytmikpedagog utbildad vid Musikhögskolan i Malmö med vietnamesisk musik och svensk folklig dans som specialområden. Specialarbetet mm hittar man på http://www.hejgiraff.se/piapedagog.html

Vi måste ha barnet – inte musiken – i fokus!

Ylva Hofvander Trulsson disputerade nyligen med avhandlingen "Musikaliskt lärande som social rekonstruktion. Musikens och ursprungets betydelse för föräldrar med utländsk bakgrund". I den beskriver hon några föräldrar, som har barn som spelar instrument i och utanför musik- och kulturskolans verksamhet. Dessa föräldrar har efterfrågat och sökt sig till musikundervisning av högsta kvalitet för att kunna tillgodose barnens musikaliska utveckling. Många av dem har en medelklassbakgrund, medelklassvärderingar där bland annat en musikutbildning för barnen är värdefull.

I flera fall handlar det om föräldrar som har gått från en medelklasstillvaro i hemlandet men här i Sverige fått acceptera sämre livsförutsättningar för familjen, i form av boendemiljö, tvingats ta arbeten de varit överkvalificerade för och att barnen i något fall gått på skolor i socialt belastade områden. Dessa föräldrar har också lyckats slussa sina barn till bättre skolor i andra kommuner eller stadsdelar än där det bott. Flera av barnen har då gått i musikklass. Föräldrarna lyfter fram musikens potential för att rekonstruera och återvinna en förlorad position i samhället. Barnens musicerande kan då bli ett sätt för en klassåterresa för familjen.

Tänkvärt är att flera av dessa föräldrar anser att kulturskolan – i detta fall i olika Skånekommuner – inte håller den nivå som de efterfrågar. De har därför i många fall sökt sig till privata lösningar och några elever går också som övningselever på Musikhögskolan i Malmö.

KulturSMoCKan når Ylva några dagar efter disputationen.

Hur gick disputationen?
– Det gick mycket bra och det var en intressant dag kring avhandlingens tema.

Du har tidigare i en uppsats från 2004 beskrivet hur segregerat kulturskolan i Malmös elevunderlag var. I vissa rika stadsdelar fanns många elever, i andra med lägre medelinkomst, nästan inga. Du beskrev då också att i de stadsdelar med många elever som deltog i verksamheten, där deltog även barn med utländsk bakgrund i högre utsträckning. Går det ur ditt material dra någon slutsats om det är de ekonomiska/klassklyftorna eller invandrarbakgrunden som väger tyngst när det gäller vem som börjar eller inte börjar på kulturskolan?

– Det handlar definitivt om ett klassperspektiv, det syns i både uppsatsen och doktorsavhandlingen. Även många andra forskare, exempelvis Mats Trondman, har visat att klass, högre utbildning – och bildning – betyder mer än etnicitet. Jag tittade i min uppsats på alla konstformer medans andra forskares arbete, och min avhandling, handlar om enbart musik. Kanske finns det skillnader där som inte är kartlagda. Jo, klassperspektivet är jättestarkt. Men etniciteten komplicerar bilden, gör den mer komplex.

I din avhandling har du beskrivet en invandrargrupp som har en vilja att deras barn skall få en ordentlig musikutbildning. Tror du att den gruppen har en högre tilltro att kulturskolan ger dem hög status, än vad svenskar i övrigt har? Många deltar mest för att det är roligt – inte så målmedvetet.
– Ja, det ingår i medelklassvärderingarna att man skall kunna spela ett instrument, att syssla med någon idrott mm. Däremot håller jag inte med om att en stor del av den övriga svenska befolkningen inte delar dessa värderingar. Jag tycker jag möter många grannar och andra föräldrar som säger att om deras barn inte får spela piano på kulturskolan får de ordna det själva på annat sätt. Jag tror det fortfarande har hög status hos den svenska medelklassen att behärska ett instrument. Vi ser ju också i Malmö och Lund att den ena privata musikskolan efter den andra startar.

Flera av de föräldrarna du har intervjuat har ju valt bort kulturskolan för privata alternativ. Varför?
– De tycker inte kulturskolan håller den kvalitet som de förväntat sig. Några av föräldrarna kommer från det tidigare östeuropa och har där själva gått på musikutbildning. De jämför med den utbildningen och möter här på kulturskolan stora grupper och korta lektioner.

Borde vi på kulturskolan inte klara av att ta hand om dessa elever?
– Jo, det kan man tycka. Många av de här barnen tränar tre timmar om dagen och är mycket duktiga – en dröm för många musiklärare? Kompetensen finns ju hos lärarna på kulturskolan - men finns det en flexibilitet i organisationen att möta barnens olika behov och ambitionsnivå? Det handlar om att hitta en organisation som kan möta barn med olika kapacitet. Kanske de som önskar mer skall betala mer, jag vet inte? I vart fall måste man tänka mer individuellt och ha barnets motivation i fokus.

Skulle man kunna säga att den svenska kulturskolan är oflexibel i den meningen?
– Ja, det tycker jag nog man kan säga. Det finns andra forskare, som Claes Eriksson, som tidigare beskrivet att kulturskolan styrs av en läroplan som inte finns. Att det finns en ideologi och lärandekultur, där traditioner om ett musikaliskt arv härskar. Detta framkommer även i Kristina Holmbergs avhandling från 2010. I den lärandekulturen används samma resurser och samma metodik på alla barn oavsett vad barnen önskar eller vilka förmågor de har. Denna kultur avspeglas även på musikhögskolorna. Det blir lätt att musiken är det som är viktigast och

hamnar i centrum, inte barnet som ska lära sig. Jag tror det är viktigt att vi jobbar på att bryta dessa mönster, eftersom de inte främjar verksamheten. Det kan vara farligt att generalisera för mycket, det finns så många bra undantag, men det är viktigt att vi lyfter upp dessa frågor till diskussion inom kulturskolorna.

– Jag tycker också att exempelvis Idolprogrammen på TV visar att det är många barn som är otroligt intresserade av musik. Varför når vi inte dem på kulturskolorna? Hur kan kulturskolan verksamhet bli angelägen och attraktiv för dagens generations barn – kanske inte genom att efterlikna Idol, men genom att erbjuda ett lärande som tar in barnets önskemål och intresse som en drivande faktor i verksamheten.

Är inte en förklaring att, i stort sett alla kulturskolor, har inga problem att rekrytera det antal barn som det finns plats för? Varför jaga någon som man ändå inte kan ta emot?

– Det resonemanget finns på många håll. Så säger man även på högskolan ibland; ”Vi har redan de bästa så vi behöver inte rekrytera nya grupper”. Vi måste se rekrytering av olika grupper som en kvalitetsfaktor i sig. Har man en skattesubventionerad verksamhet, så behöver alla samhällsgrupper – och även funktionshindrade – speglas där! –

– Det pågår också en utarmning av musikämnet i för- och grundskolan. I gymnasiet försvinner estetisk verksamhet som ett obligatoriskt ämne. Jag jobbar också inom lärarutbildningen med musik och möter där blivande förskolelärare, ”lågstadielärare” och fritidspedagoger. Väldigt få av dem har någon som helst kunskap om musik. Dessa är de som sen är ute i skolorna - där musiken blir frånvarande. Jag tror att kulturskolorna har en jättestor uppgift inom detta område, att möta även mindre barn i förskolan. Många barn idag växer upp utan musikaliska erfarenheter. Det musikaliska lärandet är inte längre en självklarhet.

Har du några tankar kring hur kulturskolorna borde jobba med en breddad rekrytering?

– För det första tror jag kopplingen till grundskolan är viktig. Vem har bil och tid att köra till lektioner? Vilka föräldrar transporterar sina barn kanske en timma för att ha en lektion på 20 minuter? Redan där försvinner många möjliga elever. I min studie finns en stark kritik mot dessa korta lektioner, som ligger på föräldrarnas arbetstid, på platser långt från skolorna där barnen går.

Det bör finnas en liten kulturskola på varje grundskola menar du?

– Ja, något sådant behövs om man skall bredda rekryteringen. Om vi på sikt skall ha utbildade musiklärare med utländsk bakgrund så måste de komma in i utbildningskedjan, som kulturskolan är en del av. För att komma in på musikhögskolorna behövs nätverk, där eleverna lär sig det som krävs för att bli antagen. I kulturskolan kan barnen få ett nätverk av lärare och andra spelkompisar. Jag tror också att det är viktigt att jobba tillsammans med invandrarföreningarna kring exempelvis musikundervisningen. Även om deras egen musikverksamhet kan vara bra för minoritetsgruppen internt så ger det kanske inte nycklarna för att eleverna ska komma vidare till annat lärande. Kulturskolorna har en bra potential för samverkan med föreningarna och ge dessa barn en brygga till valmöjligheter. Man måste bygga långsiktigt. Kulturskolan har ett ansvar mot dessa barn som man inte tagit till sig riktigt på alla ställen.

Verksamheten som startade i Lärjedalen i Göteborg visar att det kan fungera men att det inte alltid är lätt. Det gäller, som sagt, att ha barnet i fokus för att lyckas med musiklärandet. Malmö kulturskola jobbar för att bryta mönstret. Bl.a. genom Körcentrum Syd som blir intressant att följa. Det finns flera exempel och dessa välkomnar jag.–

Vilka reaktioner har du hittills fått på din uppsats? Den lades ju fram samtidigt som SD kom in i riksdagen.....

– Bara väldigt positiva reaktioner. Vissa gillar kanske inte vad jag skriver, det kan upplevas som nya krav på förändrade metoder. Men inga sådana reaktioner än. Jag tror också att musiklärare är medvetna om att vi har ett nytt Sverige. Däremot är det svårt att veta vad man skall göra med det. En viktig aspekt i det sammanhanget är att många säger att man måste ändra genrer, spela andra länders musik. Jag tror man överdriver det. Många, som de föräldrar jag intervjuat, vill ge barnen ett bildningskapital som är gångbart i Sverige. De vill ge barnen en plats i det svenska samhället och där kan det utbud som finns på skolorna idag räcka gott, men kulturskolan måste framförallt möta barnen fysiskt där de finns och inte förvänta sig att, barnens föräldrar ska transportera dem, för då blir det svårare att nå dessa grupper.

Du skriver om dina upplevelser av musik när du besökt och spelat i andra länder. Tror du att den typen av erfarenhet var viktig för dig – och för oss andra?

– Jag tror det betyder jättemycket. Upplevelsen av att inte känna sig som en insider som delaktig, är en nyttig erfarenhet och öppnar för en förståelse för utanförskap och vad det betyder för barns självbild. Musikens stora potential är ju att kommunicera trots språkliga begränsningar. Musik har både en förmåga att inkludera och att exkludera. Musiken har en fantastisk potential att bygga broar mellan olika sorters människor och att ge barn ett verktyg att formulera sig på. Med musik kan man möta andra barn och få estetiska och skapande upplevelser. Kulturskolans verksamhet har en viktig roll att spela när det kommer till kulturmöten mellan olika barn och vuxna.–

Text: Håkan Sandh
Foto: Lunds Universitet

En liten bit

KulturSMoCKan tar tillfället i akt och möter ambassadör Landgren i samband med att han har en spelning på Nybrokajen 11 i Stockholm. Schweiziska ambassaden har bjudit in Nisse till The spirit of Montreux Jazz och han har själv fått föreslå en schweizisk artist att jobba med just denna kväll. Valet föll på Nubya, en känd sångerska i Schweiz, okänd för oss i Sverige.

Nisse är på turné och just nu är det spelningar varje dag. Några jobb i Sverige, sedan bl.a. Berlin. Sedan Kina….Lite för mycket menar han, men tillägger snabbt: – Men det är ju också så fantastiskt roligt. Ett privilegium.

Har du hunnit ha kontakt med några kulturskolor? Du har ju förmedlat en mailadress så jag förmodar att en hel del hör av sig?

– Jo, några hörde av sig direkt. Andra häromdagen. När jag blev utnämnd till ambassadör var jag redan fullbokad för hela våren 2011 så det har varit knepigt att få plats med extra jobb. Men jag fortsätter med mitt engagemang hela våren 2011 – även efter jag ”avgått” som ambassadör. Jag vill gärna ställa upp.

Och i 11-13 mars blir det en helg för kulturskolornas storband hörde jag.

- Ja, det är Walter Brolund i Sigtuna kulturskola, som jag samarbetar med, som håller i det. Det skall bli kul.

- Kulturskolorna är för mig jätteviktiga

Bagatell 6

2 300:-
(exkl moms)

PIANO-GASPALLEN standard
Sluta skruva!
Pianopall med dubbla gasfjädrar höjer och sänker stolen som vilken kontorsstol som helst. Stabil stryktålig stålkonstruktion med stoppad sits.
Gaspallen Ergo med justerbar lutning.
2500:- (exkl moms)

Bagatell *musikprodukter*
Kontakta oss på www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50

av ”jag” också

och jag vill gärna stödja men också bidra till utvecklingen om det är möjligt.

Vad menar du med utveckling?
– Jag menar att, speciellt när det gäller blåsinstrumenten, är det viktigt att man får leka med musiken, leka med ljud. Vi måste visa att det är roligt att spela. Det går att hitta nya sätt att spela inom alla genrer, vi måste jobba med att ”uttrycka musik”.

Storbandsledaren Mats Holmqvist sa på en seminariedag att inom hans gymnasiestorband så spelade/övade kompet hela tiden hemma medan blåsarna bara spelade sin stämma när det var orkesterrep. Kompet letade nya sound, nya låtar, laddade ner från Youtube, kollade in och var nyfikna. Känner du igen bilden?
– Jo, men det gäller ju att komma bort från den. Det finns lika mycket att utforska och lika många möjligheter med en trombon. Om du leker och provar. Bengt- Arne Wallin arbetade redan för många år sedan med en metod att orkestern lärde sig arret utantill för att sedan kunna förhålla sig mer fritt till det.

– Man måste visa att det är intressant att spela, inte att det bara är en enskild stämma. Man måste få med en liten bit av vad ”jag” kan vara – orkestern är ju ett antal individer.

Har du något du vill hälsa läsarna?
– Jag vill i så fall upprepa att kulturen är en viktig del av vård, skola och omsorg. Om den var en integrerad del hade folk mått mycket bättre. Även dementa har ett musikminne, musik träffar alla. Och det går att ta vidare till alla övriga delar av kulturen; teater, bildkonst, dans – och om du så vill författarskap. Vi får inte spara på kulturen.

Men musik, dans, berättelser, bilder mm har ju funnits i alla kulturer i alla tider. Varför behöver de skattefinansieras egentligen?
– Jovisst, utövarna av kultur skulle säkert finnas kvar även utan stöd. Däremot skulle många konsumenter försvinna. Det är för att ge alla möjlighet att ta del av kulturen som den måste skattefinansieras.

Till sist ett stort tack för att du ställer upp för oss i musik- och kulturskolorna som ambassadör.
– Jag tycker det är viktigt att ge tillbaka något. Jag tror det finns väldigt många av oss som arbetar professionellt som gärna skulle se ett större organiserat mentorskap eller annat sätt att stödja kulturskolorna. I USA är det vanligt med gästlärare. Det kanske skulle vara något för kulturskolorna också? Inte att vi proffs tar över undervisningen utan att vi gör något bra tillsammans med lärarna.

Text och bild: Håkan Sandh

Nisse Landgren repeterar med sin ensemble och Nubya inför kvällens konsert.

läsvärt

Design för lärande i musik

Anna- Lena Kempe – tidigare Rostvall – och Tore Wests doktorsavhandling uppmärksammades stort och diskuterades flitigt på kulturskolorna för snart tio år sedan. Anledning var att de lektioner som de analyserade i avhandlingen hade många allvarliga brister. [A-L R1] Reaktionen blev hos några reflexmässig; Så där ser det inte ut! Det är fel lärare som är utvalda. Så är det i alla fall inte på min skola, i vart fall inte på mina lektioner.

Den reaktionen är naturlig. Men knappast konstruktiv. Även om den kritik som riktades mot dessa lektioner bara gäller 20% av lektionerna i kulturskolan så är det 20% för många. Och hur stor andel det är vet vi tyvärr inte. Frågan är ju hur kulturskolorna kan dra lärdom av de brister som uppmärksammas. På alla nivåer; den politiska, bland skolledningarna och bland lärarna.

Anna- Lena och Tore har sedan dess fortsatt sin forskargärning och kommer nu med en ny bok, Design för lärande i musik, som till en del tar vid där avhandlingen slutade, men också innehåller helt andra delar. I samband med bokutgivningen arrangerar Norstedts ett seminarium dit alla KulturSmockans läsare är välkomna.

KulturSmockan passade på att ställa några frågor till Anna- Lena och Tore:

När jag läste er nya bok uppfattade jag det som att ni menar att för tidig notbundenhet motverkar utvecklandet av musikaliska färdigheter? Att det ofta blir mer av grepp- och notinlärning än musik. Ni har skrivit om detta tidigare. Vad menar ni har hänt, inom forskning och på kulturskolorna, sedan dess?

– Internationell forskning visar att de elever som spelar på gehör och som får improvisera utvecklas snabbare musikaliskt. Den forskning som finns om musikaliskt uttryck och upplevelse i instrumentalundervisning visar att detta kommer in relativt sent i undervisningen om man använder noter.

I många kursplaner från senare år står gehörsspel inskrivet, men det säger ändå inget om hur ofta det förekommer under lektionerna. Redan i målen från Kommunförbundet 1976 står att man ska börja med gehörsspel.

I studier från senare år om varför elever hoppar av så visar det sig att många fd. elever uttrycker att de saknat musikupplevelser och att den största delen av lektionstiden gått åt till att spela läxan i spelboken. Elever som slutat efterfrågar längre lektioner och undervisning som bygger mer på upplevelse än på notspel. Notspelandet upplevs som tråkigt tragglande och det klingande resultatet blir något långt från de inre bilderna av hur musiken ska låta.

Exakt hur vanligt det är med gehörsspel, improvisation och starka musikupplevelser i undervisningen är det ingen som kan svara på. När lärare har deltagit i forskning så väljer de oftast att visa fram not- eller tabulaturbaserad, enskild undervisning och de spelar sällan före eller tillsammans med eleverna utan hänvisar genom verbala instruktioner till den information som finns i noterna. Troligen finns många undantag, särskilt inom rock eller i folkmusik. Forskning visar dock att även dessa gehörstraditioner har påverkats av den konstmusikaliska traditionen när de flyttat in i skolan. Att fästa gehörsmusiken på papper och göra jazzsolon till ”etyder” blir kanske ett sorts bevis på att musiken ”finns” och är lika ”viktig” som den klassiska, men samtidigt förlorar den då viktiga aspekter. Eleverna uppfattar ofta inte noterad populärmusik som autentisk rock eller pop utan som just ”skolmusik” med syftet att träna teknik och notläsning.

Varför är det svårare att lära sig spela efter noter?

– När man lär sig spela ett instrument samtidigt som man lär sig läsa noter blir medvetandet och arbetsminnet ofta överbelastat: Man måste då stanna upp: musiken saknar då en stadig puls, vilket gör det svårt att frasera. När man spelar på gehör härmar man inte bara tonhöjder och rytm utan även frasering och man kan fokusera uppmärksamheten på hur det låter.

I notbilden representeras inte frasering på något tydligt sätt, vilket får till följd att tekniska aspekter – som att spela ”rätt” eller ”fel” – ofta hamnar i centrum för uppmärksamheten. Det som inte ”finns” i notbilden finns inte heller på lektionen. På så sätt blir musikupplevelsen något sekundärt som man sparar till ett avlägset ”sen”, då när eleven lärt sig spela ”rätt”. I boken beskriver vi den historiska utvecklingen av noterna och hur detta sätt att representera musiken har format vår syn på undervisningen. Noterna har haft hög status på gehörsspelets och skapandets bekostnad kan man kanske säga.

Till sist, vad hoppas ni att ni har uppnått efter seminariet?

– I dag kan man skapa och representera musik på en mängd olika sätt inte bara i noter och tabulatur, utan även i sociala digitala medier. Det är inte längre nödvändigt att kunna noter för att kunna utvecklas musikaliskt. Därför behöver vi diskutera designen av musikundervisning utifrån hur olika typer av kunskapsrepresentationer påverkar möjligheterna till lärande, skapande och fram för allt till musikupplevelse. Boken och seminariet kan kanske vara en startpunkt i en sådan diskussion.

Text Håkan Sandh
Bild: Norstedts

Foto: Anna Åkerfeldt

Författarna till boken, Anna-Lena Kempe, Tore West, har tillsammans med nestorn inom musikpsykologi, Alf Gabrielsson, och Norstedts bjudit in till ett seminarium den 4 november.
Plats: Norstedts, Tryckerigatan 4, Riddarholmen, Stockholm
Tid: 4 november 10.00- 13.00
Fri entré, men anmäl dig till:
monica.ostlin@norstedts.se senast den 1 november.

Bagatell 4

ORKESTER/ KÖRSTOL

Prova Bagatells sittriktiga orkester/körstol
”Sittra” finns med fasta ben eller med justerbara fram- och bakben.
Staplas smidigt på våra vagnar.

Bagatell *musikprodukter*
www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, - **fax:** 013-527 52

Erik Rydvall

Det häftigaste som finns är att möta musiker från olika traditioner och kulturer…

Fakta:

Född 1983. Uppvuxen i Lycksele. Nyckelharpist. Gick ut Musikhögskolan i Stockholm 2008. Musiklärare på linjen för svensk folkmusik. Har vikarierat som nyckelharpspedagog på Solna kulturskola under ett år. Grupper: Nordic, La Banda Europa mfl.

http://www.myspace.com/erikspelman

Hur kom det sig att du började med nyckelharpa?
– Jag började med fiol när jag var sex. Suzuki. Spelade i tio år men fick problem med värk i ryggen och slutade. Lade av helt, men en månad senare kom en kompis som jag brukade spela med och undrade om jag inte kunde testa nyckelharpa – så han fick någon att spela med! Det var spännande att upptäcka ett nytt instrument med häftig klang som på många sätt påminner om fiolen. Kom sedan på att det fanns möjlighet att stämma harpan i kvinter – som en altfiol. Då föll mer på plats. Den stämningen passar ju också bäst för alla stråklärare och elever som vill testa harpan. Det blir samma ”tänk” som på en fiol.

Hur är nyckelharpans ställning idag?
– Det är ju ett jämförelsevis litet instrument. Det som jag tycker är intressant är att vi ser nyckelharpan som ett svenskt instrument men att den även har blivit ett populärt instrument i framförallt Tyskland och Frankrike. Där använder de gärna nyckelharpan till barockmusik.

Har man använt nyckelharpan till det förr i Tyskland?
– Man har hittat kyrkmålningar från 1500-talet med nyckelharpsspelande änglar på många olika platser i Europa. De måste ju ha spelat den musik som var aktuell då på den? På flera sätt är också barockmusiken och folkmusiken ”kompisar”. Jag tycker det är väldigt spännande att de använder harpan i helt nya sammanhang.

Vad brinner du för då? Vad är din passion?
– Svår fråga….Jag tycker att det häftigaste som finns är att möta musiker från olika traditioner och kulturer. Jag gillar det mesta och skriver gärna ny folkmusik. Jag tar med mig traditionen in i det nya.

Du har ju arbetat på en kulturskola. Hur ser du på nyckelharpans roll där?
– Min förhoppning är att nyckelharpan ska ses som en fullvärdig medlem i stråkfamiljen. När jag jobbade som vikarie på Solna Kulturskola förra året så tog vi in nyckelharpan i strålekten tillsammans med fiolen och cellon. Jag hörde också från Ekerö att de har en barnharpa hängande i ett rum där de hade stråkundervisning. Då kan alla som vill testa att spela på den. Det tycker jag är en bra modell. Sedan tycker jag att man kan använda harpan mer i stråkensembler. Den passar väldigt bra. Mer användbar än många tror. Det är ett bra nybörjarinstrument. Speciellt nu när Eric Sahlströmsinstitutet satsat på att ta fram barnharpor!

Hur ser du på folkmusikens status, på KMH, kulturskolan och samhället i stort?
– PÅ KMH kände jag inte att folkmusiken hade lägre status, inte bland eleverna i alla fall. Samtidigt tror jag att folkmusiklärarna var mer öppna för klassisk musik än det motsatta. Vad det nu betyder? På kulturskolorna är traditionen fortfarande att man använder Hönsafötter i nybörjarstadiet och går sedan över till riktigt spel av ”riktig musik” efter noter. Jag tror det skulle vara bra om alla stråklärare använde sig av både noter och gehörsundervisning. Det ger bra musikanter. Jag tror en förändrad syn är på gång där. I samhället satsar man kulturpolitiskt mest på den klassiska repertoaren. De flesta svenskar hör folkmusik bara på midsommaraftonen. Fast jag tror inte vi kan snacka fram folkmusiken – vi måste ge folk en musikupplevelse. Spela fruktansvärt bra. Då får vi status.

– Jag är glad jag hittade nyckelharpan. Det är ett fantastiskt, fascinerande instrument.

Text och foto: Håkan Sandh

Workshop - nyckelharpa

Eric Sahlström Institutet erbjuder i samarbete med Stallet i Stockholm den 6/11 och Musik i Syd i Växjö den 28/11 tillfälle för stråklärare att gratis prova på att spela nyckelharpa. Förhoppningen är att fler stråklärare med såväl folkmusik som klassisk inriktning ska kunna ta in nyckelharpa i sin undervisning. Instrument lånas på plats och deltagarna får gärna ta med fiol/viola/cello. Erik Rydvall. Han kommer också att ha en workshop den 3/11 under pedagogdagarna vid KMH.

Intresserade kan kontakta Eric Sahlström Institutet i Tobo.

Saxat

Hur ska EU:s nästa kulturprogram se ut?

2014 ska ett nytt kulturprogram träda i kraft och därför vill EU-kommissionen få in synpunkter, både från kulturlivet, lokala och regionala myndigheter samt intresserade enskilda. Man är särskilt intresserad av hur kultursektorn ska kunna bidra till Europa 2020-strategin för smart, hållbar och inkluderande tillväxt och hur programmet ska kunna ge största möjliga effekt och skapa ett reellt europeiskt mervärde genom sina stöd.

• Läs mer: http://ec.europa.eu/culture/news/news2923_en.htm

Sundbybergs Musikskola får besök av sydkoreanska tv-kanalen EBS!

Pressmeddelande från Sundbyberg. Sydkoreas tv-kanal EBS kommer till Sverige för att producera ett utbildningsprogram om Sveriges skola med fokus på bland annat musikundervisning. En av aspekterna som programmet kommer att belysa är på vilket sätt musik stimulerar till inlärning.

Sveriges kommunala musik- och kulturskolor är unika i världen och EBS vill även skildra hur vi skapar förutsättningar för barns och ungdomars musikaliska utveckling på deras fria tid.

Därför kommer ett tv-team till Sundbybergs Musikskola onsdag den 6 oktober. De kommer att följa flera olika instrumentallektioner, filma en kvällskonsert och dessutom kommer en musicerande familj, vars barn och ungdomar spelar i Sundbybergs Musikskola, att öppna sitt hem för tv-teamet.

För mer information ring Sofie Aspequist, musikskolechef. Tel 08-7068660, 0708-268392

Unikt ungdomsprojekt drar igång i Härnösand

Ett gigantiskt kulturprojekt på initiativ av Musik och Kulturskolan i Härnösand sjösätts inom kort. Projektet som kommer att mynna ut i en film, framförs av alla sjätteklassare på engelska och kommer att gå under titeln ”Thirteen”.

Filmen kommer att innehålla tolv separata filmer, en flm för varje klass och ska handla om värdegrundsfrågor. Inspiration har hämtats från det tidigare lyckade projektet ”Wellcome To my nightmare”. En film med fotografen Caj-Åke Hägglund i spetsen och med fjärdeklassare vid Brännaskolan som blev så bra att hela klassen inbjöds till Stockholms filmfestival för att visa upp filmen.

Caj-Åke Hägglund kommer att stå bakom även detta projekt som nu räknas till Härnösands största barnkulturprojekt genom tiderna. 250 elever kommer att ges en kurs i filmkunskap och kommer att vara delaktiga i utformningen av manus och olika led i produktionen.

”Thirteen som är ett samarbetsprojekt mellan Musik och Kulturskolan, Scenkonstbolaget, Svenska kyrkan och Mediaprogrammet vid Härnösands gymansium kommer att ha premiär i slutet av december på SAGA biografen i Härnösand.

SN24

iPad-app lär dig spela gitarr

Som Guitar Hero och musikskolan i ett. Det här är briljant! misoMusic är en app som kommer till iPhone och iPad som är ett virtuellt instrument vilket vi har sett förut. Men man har tagit det ett steg till och gjort en funktion som på sätt och vis liknar Guitar Hero och som gör att man faktiskt kan lära sig spela gitarr. När man sedan har övat en stund på sin iPad kan man ta fram den riktiga guran och appen lyssnar då på vad du spelar och om du spelar rätt, samtidigt som den visar hur du ska spela. Helt enkelt briljant. Kommer snart till AppStore och kommer vara gratis, men med ett antal olika köpfunktioner inuti appen.

Feber,se

Konserter för Världens barn!

Många kulturskolor arrangerar just nu konserter för Världens barn.

Pressmeddelande från Gislaved

Onsdag den 13 oktober kl 18.30 gör Gislaveds Musikskola en konsert till radiohjälpens insamling ”Världens barn”, till förmån för barnen i Pakistan. Det blir många medverkande barn och ungdomar från Musikskolan som spelar och sjunger i denna konsert, som äger rum i Konsertsalen i Gislaved. Två stråkorkestrar; Musikskolans stråkorkester och Con Brio spelar och det bjuds också på sångmedverkan av Musikskolans kör ”Young Voices”. Utöver detta kommer också flera solister och mindre ensembler att delta. En omväxlande och festlig konsert för ett angeläget insamlingsändamål.

Söndag den 17 oktober kl 15.00 är det också konsert, denna gång i Hestra Församlingshem. Även denna konsert görs till förmån för ”Världens barn” och där medverkar Musikskolans elever under ledning av musiklärarna Lillemor Gradin och Staffan Lindqvist.

Konserterna är ett led i Sveriges Kultur-och Musikskoleråds (SMOK) uppmaning att delta i denna insamling. Runt om i landet, under några höstveckor, äger många liknande konserter rum till förmån för Världens barn. SMOK:s uppmaning om ”Världens Barn”-konserter startades förra året och inbringade då 750 000 kronor vid 150 olika musik-och kulturskoleevenemang. Se även http://www.smok.se/projekt/varldens-barn Även denna gång hoppas man på ett gott insamlingsresultat.

Från Fiolen ljuder musiken

På förskolan Fiolen i gamla Öjevillan i Edsbyn ljuder det stundom av sång och musik. Trumpeten är egentligen en underavdelning med lite äldre barn till förskolan Noten vid pingstkyrkan i Edsbyn, en förskola med inriktningen på musik.

På Fiolen är barnen tre och fem år och vid fem års ålder får barnen börja där börja med en mer organiserad musikutbildning som genomförs i ett samarbete med Ovanåkers musikskola. Då är det fiol och den så kallade Suzukimetoden som gäller.

Ljusnan gjorde ett besök och fick uppleva sång och spelglädje med några av barnen och fröknarna där. Att det fanns talanger var inte att ta miste på. Och kanske kommer någon av framtidens musikaliska stjärnskott att tacksamt berätta om tiden på förskolan Fiolen i Edsbyn.

Helahälsningland.se

Sommarjobbet; Att slå världsrekord.

Under fyra intensiva dagar har sju sommarjobbande ungdomarna pärlat i världsklass.

Umeå kommuns Kulturskola är de som står bakom årets mest spektakulära sommarjobb. Under ferieperiodens tre veckor har ungdomarna planerat, kontaktat och fått beslutsfattarna att förstå att med snabba beslut sker stora ting.

Mellan den 11 och 14 augusti 2008 har ungdomarna tillsammans med frivilliga besökare av MVG-gallerian i Umeå pärlat på världsrekordförsöket. Färdig kommer 205 000 pärlor sträcka sig över tre gånger två meter och avbilda kulturhuvudstads-logotypen på Apberget med Rådhuset som fond. Intresset för att hjälpa till har varit stort.

Anton Johanson berättar att under andra dagen så var det så mycket folk att alla 40 plattor var upptagna. När jag besöker, två timmar innan stängning, så är alla delar sånär som på en färdigpärlade och endast montering kvar. De ligger tidsmässigt mycket bra till och världsrekordet är tryggat.

Projektet är ett samarbete med Umeå kulturhuvudstad 2014 och Umeå C.

Veronica Olofsson, Kravallslöjd

Kongress 2010: De nominerade till årets Göra skillnad-pris

Göra skillnad- priset instiftades vid kongressen 2007 för att lyfta fram medlemmar, arbetsplatser och avdelningar som har bidragit till att förverkliga kongressens beslut.

Priset är ett sätt att skapa en tydlig koppling mellan politiken och vardagen i Lärarförbundet och också ett sätt att visa på inspirerande och framgångsrika utvecklingsprojekt som på det här sättet kan spridas till fler.

Nu kan vi presentera de personer, arbetsplatser och avdelningar som är nominerade till Under våren kunde alla medlemmar nominera personer till priset, ungefär 30 nomineringar kom in. Nu har förbundsstyrelsens valt ut nio av dem i kategorierna arbetsplats, avdelning och individ.

Kategori arbetsplats Sigtuna kulturskola.

Nominerad för sitt arbete med projektet ”en estetisk bro till måluppfyllelse”. Samarbetet mellan lärarna på kulturskolan och lärarna i grundskolan gör att fler elever når målen i teoretiska ämnen.

Lärarförbundet

Hög kvalitet på Kulturskolan

SVALÖV. Elever och föräldrar kan nu glädja sig åt att Kulturskolan i Svalöv har papper på att den är bra. Tillsammans med Danderyd är Svalöv först i landet bland kultur- och musikskolor med att få certifiering enligt Qualis.

Tillsammans med tre andra musik- och kulturskolor har Kulturskolan varit med och utvecklat den nya modellen för certifiering enligt systemet Qualis, som också används inom exempelvis grundskolor och förskolor.

– Vi fick frågan för ett par år sedan, om vi var intresserade av att delta och det var vi. Det är Nacka, Danderyd, Svalöv och Eslöv som har arbetat med det. Det skulle vara olika slags kommuner, det var lite vitsen, berättar Kulturskolans rektor Siri Sjögren.

Bra arbetsredskap

Qualis är ett kvalitetssäkringssystem enligt en trappmodell. De fyra deltagande kommunerna utvecklade denna modell för att passa musik- och kulturskolornas verksamhet. Därefter var det dags för granskning.

– Certifieringen gäller i tre år. Syftet är ju att bli en bättre skola och det här är ett bra arbetsredskap för att titta på olika saker i vår verksamhet, säger Siri Sjögren.

Maxpoängen i granskningen är 126 och Svalöv nådde upp till 92 poäng. I motiveringen från Qualis står bland annat ”Svalövs Kulturskola har mycket trevliga och välkomnande lokaler. Som lärare ser man inte bara sin egen elev utan också de andra lärarnas elever.” Siri Sjögren tycker att de lokaler som Kulturskolan numera huserar i på Svalegatan har inneburit ett stort lyft.

Malin Nävelsjö/ Lokaltidningen

Nästa nummer av Kultur SMOCKAN är ute vecka 42

Bland rubrikerna:

- **Killar sjunger**
- **SMI 50 år**
- **Respekt i Sundsvall**

Vad vill Du läsa i Smockan?
Tipsa redaktionen via mail till hakan.sandh@smok.se

På **www.smok.se** kan du hitta nyheter varje dag om musik- och kulturskolorna över hela landet! Läs och kommentera!

Vill Du annonsera?

Slå gärna en signal så får du veta vad vi kan erbjuda för olika alternativ

Jan Dylicki
0660-29 99 57,
jan.dylicki@agrenshuset.se

Nr	Manusstopp	Utkommer
2010		
6/10	12/11	26/11
2011		
1/11	26/1	7/2
2/11	21/2	7/3
3/11	21/4	6/5
4/11	19/8	2/9
5/11	3/10	14/10
6/11	11/11	25/11

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN

ESTETISKA PERSPEKTIV I SKOLANS ALLA ÄMNEN

Inspiration för lärare
Vänersborg 1 november 2010

Tonspråk är ett projekt som inspirerar lärare och skolledare att utveckla estetiska lärprocesser i skolans alla ämnen. Målet är att lära sig mer om att konst och kultur inte bara är kul och bra att stoppa in när eleverna behöver en paus i arbetet, utan faktiskt kan vara en del av ALLA ämnen i skolan. Dessutom i samtliga årskurser, från förskola till högskola.
Konferensen Tonspråk är en dag som riktar sig till alla lärare, oavsett skolform eller ämne.

Anmäl dig på www.miv.se/tonsprak

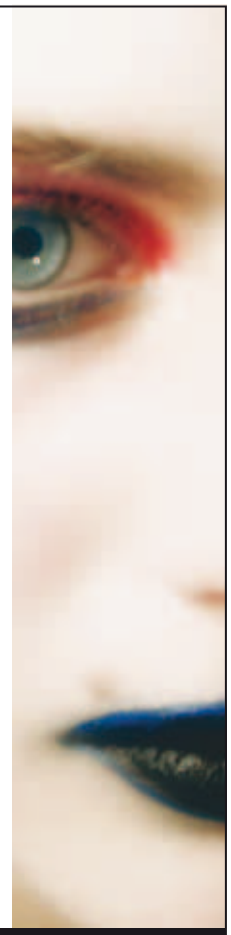
tonspråk

I samarbete med Vänersborgs kommun, Rikskonserter, Stim/Svensk musik, Västra Götalandsregionen.

www.miv.se

MUSIK I VÄST

pjäsmanus teaterkurser teatersmink

Kontakta oss när det gäller er teaterverksamhet. Skaffa serviceavtal med ATR eller gå med som förening.
Vi kan teater!

Titta in i vår teaterbutik!

butik.atr.nu

Vi utlovar bra priser och snabba leveranser!

Amatörteaterns Riksförbund, ATR.
Sveriges största pjäsbibliotek, teatersmink, teaterböcker, kurser och festivaler.
Besök/försäljning: Slottsgatan 17, Västerås.
Postorder: http://butik.atr.nu
Info: 021-470 41 60, info@atr.nu, www.atr.nu

atr

Bagatell 1

Från 7 500 kr

En vagn kommer lastad ...
- Med världens mest sålda notställ
- Liten vagn + 12 notställ - 7 500 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 18 notställ - 10 000 kr (exkl. moms)
- Stor vagn + 24 notställ - 12 500 kr (exkl. moms)
- Marknadens mest praktiska och prisvärda vagn och notställ

Läs mer på **Bagatell 2**

Bagatell *musikprodukter*
www.bagatell.se
mail@bagatell.se
Tel: 013-527 50, - **fax:** 013-527 52

Posttidning B

SÖK TILL FÖRSVARSMUSIKEN!

Vi söker både musiksoldater och anställda musiker.

Att vara musiksoldat innebär ett högt tempo med mycket scenvana och en unik möjlighet att få att spela vid högtidliga tillfällen. Du tillbringar nästan ett år tillsammans med andra musiker och har några av landets bästa militärmusiker som lärare och kollegor.

För att bli musiksoldat måste du klara uttagningen till GMU (grundläggande militärutbildning). Den görs genom en webbaserad lämplighetsundersökning och en antagningsprövning.

Den avgörande faktorn för att bli antagen till Försvarsmusiken är din kompetens som musiker. Den testas vid en praktisk provspelning där du ska framföra ett antal angivna musikstycken. Du ska även spela ett eget valt stycke och måste kunna läsa noter. Provspelning för inryckande hösten 2011 genomförs i januari-februari 2011. Du kan fortfarande söka.

Läs mer på www.forsvarsmakten.se/fomus

FÖRSVARSMAKTEN BEHÖVER DIG. HAR DU VAD SOM KRÄVS?

FÖRSVARSMAKTEN
FÖRSVARSMUSIKEN